

bewijs van Derk's gelijk van tien jaar eerder, en er is helemaal geen 'omwenteling van de jaren zestig' nodig om de twee uitspraken te begrijpen die gedaan werden tijdens een bijeenkomst die de Katholieke Arbeiders Beweging in Den Haag had belegd.<sup>48</sup> De inmiddels 73-jarige katholieke ex-minister voor publiekrechtelijke ordening klaagde daar over de volslagen mislukking van die ordening, die deels op *Quadragesimo Anno* geïnspireerd was, en over het gesprek aan enthousiasme voor de encyclieken onder de jongeren: 'Zij vinden dat de inhoud van deze pauselijke stukken niet meer past in de huidige verhoudingen en toestanden en zij alleen historische waarde hebben.' En een van die jongeren, een priester en socioloog - maar geen traditioneel sociaal-ethicus! - nam *Rerum Novarum* zelfs op de korrel. Hij omschreef het ooit zo vereerde document als bombast om de onzekerheid te verbergen in een tijd dat de kerk met de industriële revolutie geen raad wist en liefst naar de middeleeuwen was teruggekeerd ... Zo waren rond 1960 *Rerum Novarum* en de sociale doctrine tot tekens van tegenspraak en polemieken geworden, en kon weer enige tijd later van godsdienstsociologische zijde terecht worden vastgesteld: 'De katholieke sociale leer bestaat niet meer.'<sup>49</sup>

48. Beide citaten in *De Tijd*, 18 mei 1961.

49. Goddijn en Sloot, *A.w.*, 174.